Asia: HE 166/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle saaristolaiksi

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi saaristolaki. Tavoitteena on edistää saariston elinvoimaa ja vastata toimintaympäristön muutoksiin. Laissa säädettäisiin kuntien ja hyvinvointialueiden velvollisuudesta huolehtia, että saariston vakituisilla asukkailla on käytettävissään erityisolosuhteet huomioon ottaen palveluja ja siitä, että saariston elinvoiman kehitys otetaan huomioon saaristoa koskevassa päätöksenteossa.

Laissa ehdotetaan säädettäväksi valtion velvollisuudesta huolehtia yhteysalusliikenteen järjestämisestä ja varautumisvelvollisuudesta. Lisäksi ehdotetaan, että saaristoa ja siihen kuuluvia vesialueita koskevissa kaavoissa ja muissa suunnitelmissa on otettava huomioon saaristolaissa säädetyt tavoitteet. Laissa ehdotetaan säädettäväksi myös avustuksista saariston luonnonhoitoon. Lisäksi säädetään annettavaksi eduskunnalle saariston tilanteesta ajankohtainen kuvaus.

Laissa ehdotetaan säädettäväksi myös parlamentaarisesta saaristoasiain neuvottelukunnasta, jonka valtioneuvosto asettaa. Saaristopolitiikan toteutus ja seuranta kuuluisivat toimialallaan kullekin ministeriölle. Esitykseen sisältyy ehdotus säännöksestä, joka koskee saariston elinkeinotoiminnan edistämistä.

Suomen Kalankasvattajaliitto on jo aikaisemmassa lausunnossaan muistuttanut, että elävää saaristoa ei ole ilman vakituista asutusta ja työmahdollisuuksia. Kalankasvatus on yksi saariston perinteisistä elinkeinoista, jonka merkitys on myös kasvamassa tulevaisuudessa. Useissa Suomen saaristokunnissa kalankasvatusyritykset tarjoavat paikkakunnan ainoat teolliset työpaikat. Saariston elinvoimalla tarkoitetaan käsityksemme mukaan kokonaisuutta, joka kattaa muun muassa palveluiden saatavuuden, saariston saavutettavuuden ja elinkeinotoiminnan. On tärkeää, että yritysten toimintamahdollisuuksiin saaristossa kiinnitetään huomiota.

Saariston haastavat liikenneolosuhteet eivät ole kilpailuetu, vaan vaikeuttavat elinkeinojen harjoittamista. Suomen Kalankasvattajaliiton näkökulmasta liikennöinnin edistäminen yritysten näkökulma huomioiden on tärkeää. Toimiva lautta- ja lossiliikenne on perusehto yritysten toiminnalle saaristoalueilla.

Liikenteen haasteet ja kustannukset on huomioitava myös elinkeinoille myönnettävissä tuissa. Alueidenkäytön huolellisessa suunnittelussa voidaan yhteensovittaa ympäristön ja elinkeinojen tarpeet.

Saaristoasiain neuvottelukunnan tehtävänä on vahvistaa saariston elinvoimaa. Suomen Kalankasvattajaliitto näkee tärkeänä, että neuvottelukunnassa huomioidaan alueilla vaikuttavan elinkeinoelämän asiantuntemus ja edustus.

Janne Sankelo
toimitusjohtaja
Suomen Kalankasvattajaliitto
Finlands Fiskodlarförbund